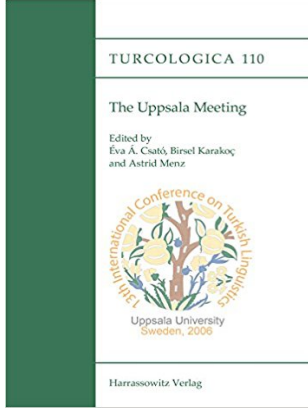


ki, Osmanlı tarihinin yabancı kaynakları arasında yer alan Eflâk arşiv belgelerinin bir kısmının da olsa Almanca gibi kısmen Türk tarihçilerin ulaşabildiği bir dile tercüme edilmiş olması önemli bir fırsattır. Bu manada, Osmanlı tarihini çalışanların Corpus Draculianum'un birinci cildine ilgi göstermesi gerekmektedir.



Turcologica 110: *The Uppsala Meeting, Proceedings of the 13th International Conference on Turkish Linguistics*. Edited by Éva Á. Csató, Birsel Karakoç and Astrid Menz. Wiesbaden: Harrassowitz Verlag. 2016. 293 s. ISBN: 978-3-447-10689-4

Ayşe KILIÇ CENGİZ*

1980 yılından beri Lars Johanson tarafından yayımlanan Turcologica serisi¹, aslında dünyadaki Türkçe konuşurlarının dilleri ve edebiyatlarının yanı sıra diğer Altay dilleri ve kültürleri üzerine yapılan çalışmaları da içermektedir. Serilerde çoğunlukla teorik, metodolojik, betimsel ve karşılaştırmalı yaklaşımlar ile dil, kültür ve edebiyata dair konular ele alınmıştır.

Eldeki tanıtımda değerlendirilen bu kitap, 16-20 Ağustos 2006 tarihleri arasında İsveç'teki Uppsala Üniversitesi'nde düzenlenen *13th International Conference on Turkish Linguistics* adlı konferansta sunulan bildirilerden yapılan seçkileri içermektedir. Éva Á. Csató, Birsel Karakoç and Astrid Menz editörlüğünde oluşturulan bu çalışmadaki makaleler, sözdizimi, anlambilim, dil edinimi, ikinci dil edinimi, dil ilişkileri, fonetik, sosyolinguistik, işaret dili, iki dillilik, fonoloji gibi konulardan oluşmaktadır. Kitap 32 makaleyi içermektedir. Bu makalelerin yanında Éva Á. Csató, Birsel Karakoç and Astrid Menz'in yazmış olduğu "editörlerin önsözü" ve Gerjan van Schaaiik'in yazdığı "The Uppsala Meeting" başlıklı konferans, konferans programının içeriği, katılımcıların sunduğu bildiriler hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmaya konu olan makalelerin öncesinde Lars Johanson tarafından "*Turkic: Portrait of the language family*" başlıklı bir yazı ile Türk dili ailesine mensup olan aileler hakkında genel değerlendirme yapılmış ve ardından Enver Karakoç tarafından hazırlanmış olan Türk dili ailesinin bir haritası çalışmaya eklenmiştir. Eserde yer alan konular ve bu konular ekseninde kaleme alınan yazılar aşağıda çeşitli başlıklar halinde kategorize edilerek yer alacaktır:

1. İki dillilik ve dil ilişkileri çalışmaları: Hatice Çubukçu & Hatice Sofu & Meral Şeker tarafından hazırlanan "Conversational code switching in Turkish-Arabic bilingual talk" ile Carol W. Pfaff ve Meral Dollnick tarafından hazırlanan "Contraction and extension in Diaspora Turkish: Explicit temporal clause linking in speech" adlı çalışmalar.

2. Dil edinimi çalışmaları: Serap (Yelkenaç) Durmuş'un kaleme aldığı "What does Tom reveal about the acquisition of motion verbs in Turkish?" adlı makalede, Annette Herkenrath tarafından hazırlanan "Deictic conjunctions in the Turkish of bilingual children? The language change of *o zaman*" adlı çalışmada ve Çiğdem Sağın Şimşek'in,

* Araş. Gör., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara/TÜRKİYE. E-posta: kilicaysetr@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-6689-8701

¹ Ayrıntılı bilgi için bk. https://www.harrassowitz-verlag.de/category_253.ahtml.

hazırladığı “Turkish word order in Germany among children aged 5–10: Evidence from the post-predicate elements” adlı yazıda dil edinimi farklı yönlerden incelenmektedir.

3. Lehçebilim çalışmaları: Oktay Ahmed’in kaleme aldığı “Copied verbs in Turkish dialects of Macedonia” adlı çalışma Makedonya’daki Türk diyalektlerindeki fiil kopyaları üzerinde durmaktadır.

4. Söz yapımı ve sözlükbilim çalışmaları: Noriko Ohsaki’nin kaleme aldığı “Valency-changing and non-valency-changing derivations in passives and causatives in the Kirghiz language” adlı makale, Aygül Uçar’ın hazırladığı “Can meanings compete with each other? A proposal for the lexical entries of the polysemous verb çek- ‘to pull’ in Türkçe Sözlük” adlı çalışma ve Deniz Zeyrek tarafından hazırlanan “Anticausatives in Turkish: The role of the suffix *-(I)/-(I)n*” başlıklı çalışma.

5. Söylem ve edimbilim çalışmaları: Sema Aslan tarafından yazılmış olan “Hints in Turkish”, Nur Nacar-Logie’nin “Structure of spoken Turkish: Coordination and pragmatic markers” ve Neslihan Özmen-Veld’in “Temporal relations in Turkish discourse: An optimization problem” makaleleri bu başlık altında değerlendirilebilmektedir. Bunların yanı sıra Başak Alango’nun kaleme aldığı “The Left Dislocation with ‘var ya’” adlı makalede Türkçedeki “var ya” yapısını söylem açısından incelemiş ve bunu yanında bu yapının gramatikal fonksiyonlarını örneklerle desteklemiştir.

6. Sözdizimi çalışmaları: Hasan Mesut Meral’in “The syntax of Turkish control”, Dingjing Zhang’ın “Some typological characteristics of Kazakh syntax” adlı yazıları sözdizimi çalışmaları başlığında değerlendirilebilir. Bu çalışmaların yanında Z. Ceyda Arslan Kechriotis’in, “A new look at Exceptional Case Marking in Turkish” adlı makalesi de sözdizimi çalışmaları içerisinde yer alır. Bernt Brendemoen’in “Translating Orhan Pamuk” başlıklı yazısı da sözdizimi başlığında değerlendirilebilmekle birlikte söylem ve anlambilim başlıkları altında da yer alabilme niteliğindedir.

7. Biçimbilimsel çalışmalar: Abdurishid Yakup’un “Morphosyntactic change in Uyghur since the 19th century” adlı makalesi biçimbilimsel çalışmalar başlığı altında değerlendirilebilmesinin yanı sıra sözdizimsel çalışmalar kategorisinde de değerlendirilebilir.

8. Anlambilimsel çalışmalar: Mine Güven’in kaleme aldığı “The semantics of çok ‘very, much, well’ and -mİş participles in Turkish”, Ayça Müge Sevinç & Cem Bozşahin tarafından yazılan “Verbal categories in Turkish Sign Language”, Ümit Deniz Turan’ın “(In)definiteness in eventualities: -mİş and -mİş olan participles in Turkish” ve Geoffrey Haig’in “Towards simplifying the syntax of sanmak ‘to believe’” makaleleri bu başlık altında ele alınabilir. Bunların yanı sıra Filiz Taşdemir-Gündüz’ün “Does the postposition gibi have or lack semantics?” adlı yazısı da hem bu kategori hem de söylem kategorisinde değerlendirilebilir.

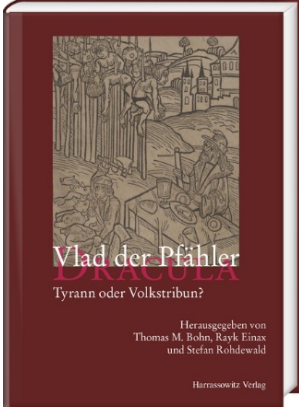
9. Toplumsal dilbilim ve davranışsal dilbilim çalışmaları: Yuu Kuribayashi & Katsuo Tamaoka & Hiromu Sakai tarafından kaleme alınan “Psycholinguistic investigation of subject incorporation in Turkish” ve Beste Kamalı’nın yazdığı “Sentence comprehension in Turkish Broca’s aphasia” hem toplumsal hem de davranışsal dilbilim başlıklarında değerlendirilebilmektedir. Bunların yanı sıra Filiz Göktuna Yaylacı tarafından oluşturulan “Göçmen sinemasında argo kullanımı: Duvara Karşı, Kebab Connection, Kışa ve Acısız filmleri” adlı makale çeşitli filmler vasıtasıyla toplum içerisindeki dil kullanımını incelemiş olması vasıtasıyla toplumsal dilbilim kategorisinde değerlendirilebilir.

10. Sesbilgisi çalışmaları: Molly Babel’in kaleme aldığı “Multiple stresses in Aegean Turkish” adlı makalede, Ege bölgesinde konuşulan Türkçe ile İstanbul Türkçesi arasındaki vurgu farklılıkları incelenmiştir.

11. Tarihsel dilbilim çalışmaları: Martine Robbeets'in kaleme aldığı "Transeurasian basic verbs: Copy or cognate?" adlı makalede Jan-Olof Svantesson & Eric Nicander tarafından yazılan "Gunnar Jarring's phonograph recordings" çalışma bu başlık altında değerlendirilmektedir.

12. Karşılaştırmalı analizlere dayanan çalışmalar: Vügar Sultanzade tarafından kaleme alınan "Differences in verb government between Turkish and Azerbaijanian" makalede Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesinde anlamsal açıdan ortak olan on üç eylem ele alınarak bunlar karşılaştırmalı bir analiz çerçevesinde incelenmiştir.

Türkçenin, dilbilimi açısından birçok makaleyle ele alındığı bu çalışma, araştırmacılara kaynak olma açısından çok büyük önem taşımaktadır. Kitabın hazırlanmasında emeği geçen bilim insanlarını tebrik ediyor, bunun gibi çalışmaların devamını diliyorum.



Thomas M. Bohn, Rayk Einax ve Stefan Rohdewald (Ed.), (2017), *Vlad der Pfähler–Dracula Tyrann oder Volkstribun?*, Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, 319 s., ISBN: 978-3-447-10730-3

Ömer GEZER*

Eflâk Voyvodası III. Vlad (1431-1476/77) ya da Vlad Tpeş Drăculea veya Türk tarihinde bilinen ismiyle Kazıklı Voyvoda, askerî ve siyasî faaliyetleriyle 15. yüzyılın önemli bir figürü olduğu gibi henüz hayatı zamanında yayılmaya başlayan efsanelerin modern çağlarda aldığı şekil itibarıyla adeta mitolojik bir kahramana dönüşmüştür. 25-27 Eylül 2014'te Gießen'de (Almanya) Justus-Liebig-Universität bünyesinde düzenlenen konferansın Thomas M. Bohn, Rayk Einax ve Stefan Rohdewald editörlüğünde 2017'de yayınlanan bildirileri Vlad'ı bütün yönleriyle ele almaktadır. Editörlerin birlikte kaleme aldığı Giriş (*Einleitung*, ss. 9-17) bölümü konferansın problematiğini ortaya koyarken kitap içindeki makalelerin akademik iddialarını da özetlemektedir. Kitap esasen üç bölüm halinde derlenmiş Almanca ve İngilizce toplam 14 makale ve bunlardan başka bir sonuç yazısından müretteptir.

Birinci bölüm Vlad'ı Güneydoğu Avrupa'nın tarihi ve coğrafi mekânına yerleştirmeyi hedeflemektedir. Paul Srodecki, III. Vlad ve çağdaşı Boğdan Voyvodası III. Stephen'ı Osmanlılara karşı Hristiyan inancının koruyucuları olarak incelerken her iki figürü de fanatik inançlılar yerine Macaristan, Lehistan ve Osmanlı İmparatorluğu üçgeninde reel politika takip eden pragmatik hükümdarlar olarak resmeder (ss. 21-35). Hans-Christian Maner ise bir diğeri aleyhine nüfuzunu genişletmek isteyen Vlad ve Stephen arasındaki mücadeleyi ele alır. Maner bu mücadelede belirleyici unsurun, Kili'nin hâkimiyeti vakası üzerinden ayrıntılı bir şekilde anlattığı gibi, Osmanlı-Lehistan-Boğdan ittifakıyla Macaristan-Eflâk ittifakı arasındaki dengenin korunması olduğunu vurgular (ss. 37-47, özellikle ss. 41-45). Birinci bölümün son yazısını kaleme alan Castilia Manea-Grgin ise, Macaristan Kralı Hunyadi Mátyás'ın Osmanlılar karşısında bir müttefik, dahası bir metbû hükümdar olarak çok da güçlü ve güvenilir olmadığını 1462-63'te II. Mehmed'in Eflâk ve Bosna seferleri örneklerinden hareketle ortaya koymaktadır (ss. 49-68).

* Dr., Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Ankara/TÜRKİYE, E-posta: omgergezer@hacettepe.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-6678-5777